

ETICKÝ KODEX LEKTORŮ SOCIAL CIRKUSU

Autor: Adam Jarchovský a kol.

CIRKONET

**SOCIAL CIRCUS
NETWORK**

Vytvoření českého etického kodexu lektorů social cirkusu je žádoucí vzhledem k absenci formulace obecných principů social cirkusu v českém prostředí. Social cirkus se v posledních desetiletích dynamicky šíří po celém světě a formuje se jako samostatná profese vyžadující specifické praktické dovednosti, systematickou teoretickou základnu, vlastní kulturu, hodnoty, principy a etické zásady. Jedním ze znaků, které posilují profesní status social cirkusu je Etický kodex.

Etický kodex slouží jako jeden z manifestů profese, potvrzuje její identitu, kompetenci, autonomii, vyjadřuje její poslání a slouží jako měřítko pro hodnocení aktuální praxe. Dále by měl popsat etické a profesní zásady a pravidla, které profesionálové v social cirkuse vyžadují. Etický kodex nelze považovat za jediné měřítko hodnocení praxe, je třeba brát v úvahu i individuální mravní dimenzi každého člověka, na což etický kodex rovněž apeluje.

Inspirací pro tvorbu etického kodexu pro lektory social cirkusu byly jak kodexy souvisejících profesí, tak dokumenty ze zahraničí, které se etickými zásadami a principy v social cirkuse zabývají. Cílem nebylo vytvořit pouze překlad těchto zdrojů, ale ucelený dokument reagující na české prostředí a praxi social cirkusu v České republice.

V úvodu je důležité zdůraznit, že po lektorech social cirkusu se nevyžaduje, aby byli sociálními pracovníky, speciálními pedagogy či psychology. Jejich základní devízou je technika, veselá mysl, dobrá vůle, motivace a entuziasmus pro práci se skupinou. Zároveň si ti, kteří chtějí být dobrými lektory social cirkusu, musí uvědomit, že jejich práce obsahuje i prvky těchto profesí a chtějí-li vykonávat svou práci skutečně dobře, musí být otevření novým informacím a aktivně je vyhledávat.

3

Definice

Social cirkus je globální přístup úzce spjat s principy, posláním a teorií sociální práce. Využívá cirkusového umění jako nástroje k dosažení cílů, které vyvozuje ze specifických potřeb skupin, se kterými pracuje a prostředí, ve kterém pracuje.

Etické zásady obecně

Social cirkus respektuje hodnoty demokracie a lidská práva, které jsou formulovány ve Všeobecné deklaraci lidských práv Organizace spojených národů, Chartě lidských práv Organizace spojených národů, v Úmluvě o právech dítěte a dalších globálně akceptovaných deklaracích a úmluvách. Dále se řídí zákony tohoto státu, které se od uvedených kodexů odvíjejí.

Každý lektor social cirkusu (dále jen Lektor) ctí jedinečnost každého člověka bez ohledu na jeho původ, etnickou příslušnost, mateřský jazyk, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, ekonomickou situaci, náboženské a politické přesvědčení a bez ohledu na to, jak se podílí na životě celé společnosti.

Lektor respektuje právo každého jedince na seberealizaci v takové míře, aby současně nedocházelo k omezení stejného práva druhých osob.

Profesionální odpovědnost má prioritu před osobními zájmy.

Kompetence

Lektor předává účastníkům techniky, které ovládá na vysoké nebo na takové úrovni, že je vždy schopen zajistit maximální bezpečnost účastníků. Mimo to umí vždy rozeznat a respektovat limity účastníků a usilovat o jejich rozvoj v kontextu social cirkusu.

Lektor má základní trénink potřebný k výkonu dobré praxe social cirkusu.

Lektor si uvědomuje, co ovlivňuje životy jednotlivých účastníků i skupin, se kterými pracuje.

Lektor respektuje hranice svých vědomostí a schopností vzhledem ke svým povinnostem.

4

Lektor je schopen identifikovat nebezpečí v prostředí, ve kterém pracuje.

Lektor vede své kurzy systematicky.

Lektor akcentuje posilování pozitivních životních hodnot a postojů na svých kurzech.

Lektor social cirkusu a účastník

Lektor jedná s každým účastníkem jako s celostní bytostí, chrání jeho důstojnost a práva a respektuje každého účastníka jako rovnocenného partnera.

Lektor si dobře uvědomuje, jak jeho přesvědčení, hodnoty, postoje a jiné aspekty mohou ovlivňovat účastníky.

Lektor si je dobře vědom své role a požadavky této role naplňuje s ohledem na jednotlivé účastníky a skupiny, se kterými pracuje.

Lektor by měl užívat kázeňské prostředky s obezřetností a s taktem a vždy tak, aniž by ohrozil vztah k účastníkům.

Lektor se za žádných okolností nesmí dopustit žádné formy psychického či sexuálního obtěžování.

Lektor zachází s taktem s důvěrnými informacemi, které se o účastnících dozvěděl. Chrání účastníkovu právo na soukromí a důvěrnost jeho sdělení.

Zodpovědnost ke komunitě

Programy social cirkusu sebou nesou jistou zodpovědnost ke komunitě, ve které jsou realizovány.

Lektor svou činností směřuje k posílení samostatnosti jednotlivých účastníků i skupin, se kterými pracuje. Činnosti, které způsobují kontrolu či dominanci jsou vyloučeny.

Lektor propaguje sociální spravedlnost, toleranci, svobodu, sebeurčení a respekt k druhým.

Lektor zasáhne v případě, že se dozví o takovém jednání jiného lektora, které je v rozporu s Etickým kodexem.

Lektor nesmí za žádných okolností zneužít své postavení jako nástroj pro propagandu nebo se pokusit o nespravedlivé či nezákonné obohacení sebe nebo jiných.

5

Osobní zodpovědnost

Lektor musí akceptovat odpovědnost za své jednání a musí využívat své schopnosti a dovednosti zodpovědně.

Lektor konzultuje své přístupy s kolegy a tím se vyhýbá ohrožení účastníka.

Lektor respektuje své povinnosti vzhledem k cílům, které si pro své kurzy stanovil.

Lektor umí rozeznávat hranice mezi osobním a profesním životem.

Fyzická a emoční bezpečnost

Bezpečnost účastníků programu social cirkusu je vždy prvořadá, a to nejen fyzická, ale rovněž emoční. Fyzická bezpečnost je zajištěna správným užíváním náčiní a v případě riskantních aktivit zajištěním dostatečného počtu kompetentních osob. Neméně důsledně musí být zajištěna emoční bezpečnost, a to především vytváření emočně bezpečného prostředí.

Lektor zajišťuje spoluúčast účastníků při vytváření bezpečného prostředí.

Lektor vede účastníky k zodpovědnosti za jejich osobní bezpečnosti i bezpečnosti druhých.

Lektor vytváří pozitivní prostředí založené na důvěře.

Týmová práce

Lektoři jsou zavázáni ke spolupráci s ostatními členy týmu, rodiči a komunitou, ve které probíhají programy social cirkusu.

Lektor aktivně spolupracuje se svými kolegy na přípravě, průběhu a hodnocení programů social cirkusu a na vytváření týmového ducha.

Lektor podporuje atmosféru kooperace mezi účastníky.

Lektor bere v úvahu všechny potenciální strany, které mohou či chtějí podpořit program social cirkusu.

Lektor respektuje rozdíly v názorech a praktické činnosti kolegů. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.

6

Vztah k zaměstnavateli

Lektor se zavazuje dodržovat smluvní podmínky, odpovědnost a loajalitu vůči svému zaměstnavateli, organizaci či volnému sdružení.

Lektor kontinuálně předává svému zaměstnavateli, organizaci či volnému sdružení informace, které mohou zlepšit program social cirkusu, nebo ho ohrozit.

7

ZDROJE:

FISCHER, Ondřej a René MILFAIT.
Etika pro sociální práci. Praha: Jabok, 2008.
ISBN 978-80-904137-7-1.

Etický kodex sociálních pracovníků České republiky [online]. 2006 [cit. 2013-03-13].
Dostupné z: <http://socialnipracovnici.cz>.

Etický kodex České asociace streetwork [online].
2005 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z:
<http://www.streetwork.cz>.

Code of Ethics for Social Circus Instructors
[online]. 2001 [cit. 2013-03-13]. Dostupné z:
[http://sccw.co.uk/wp-content/uploads/2010/09/
Code-of-Ethics-for-Social-Circus-Instructors.pdf](http://sccw.co.uk/wp-content/uploads/2010/09/Code-of-Ethics-for-Social-Circus-Instructors.pdf).

*Framework of competences for social circus
trainers* [online]. 2011 [cit. 2013-03-13].
Dostupné z: [http://www.caravancircusnetwork.eu/
assets/PDF/LEO1fnalLOW2.pdf](http://www.caravancircusnetwork.eu/assets/PDF/LEO1fnalLOW2.pdf).

ETICKÝ KODEX LEKTORŮ SOCIAL CIRKUSU

Autor: Adam Jarchovský a kol.

Vydal CIRQUEON - Centrum pro nový cirkus

Jazykové korektury: Zuzana Kravcová

Obálka a grafická úprava: Martin Svoboda/Funk Fu/

1. vydání, Praha 2014

8 stran

© CIRQUEON - Centrum pro nový cirkus, 2014